

TÜRKİYE'DE TARİHYAZIMI

Ed. Vahdettin Engin & Ahmet Şimşek

Halil İnalıcık - Ahmet Taşağıl - **Durmuş Hocaoğlu** - Kurtuluş Dinçer - **Doğan Özlem**
Kubilay Aysevener - **Erol Göka** - Mustafa Safran - **Mehmet Alpargu** - Yusuf Oğuzoğlu
Mustafa Fayda - Coşkun Çakır - **Mehmet Ö. Alkan** - Osman Gümüşçü - **Serpil Tunç Opperman**
Necdet Hayta - **Fatma Acun** - Bilge Mutluay Çetintaş - **Necmettin Alkan** - Mustafa Küşükaşçı
Kemal Üçüncü - RuhiErsoy - **Bülent Arı** - Mustafa Aksoy - **Uğur Ünal** - Ahmet Şimşek
Nuri Adıyeke - Fatih Yazıcı - **Erdem Sönmez** - Abdurrahman Dinç
Fatma Beritan - Funda Koca - Tercan Yıldırım

YEDİTEPE

TÜRKİYE'DE TARİHYAZIMI

Herodotos'la (M.Ö. 484-425) başlatılan tarihçilik ve buna bağlı olarak biçimlenen tarih düşüncesi zaman içinde değişim geçirmiştir. Çünkü tarihe verilen değer ve tarih kavramına yüklenen anlamda dönemlere göre beliren farklılaşmalar meydana gelmiştir. Yani, en genel anlamı ile *“geçmişe ilişkin toplumsal anlamda değerli bulduklarımızdan (seçip ayırdıklarımızla) şimdiki zamanda inşa ettiğimiz gerçeklikler ve bu gerçeklikleri inşa süreci”* olarak tanımlanabilecek tarih, her dönemin/devrin/zamanın ruhuna uygun şekillenmiştir. Bu kitap, tarih düşüncesinin ve tarihçilik mesleğinin geçirdiği değişimi her biri alanında uzman yazarlarla anlatma çabasının bir ürünüdür.

 kitapadresi.com
interneteki kitap adresiniz

Türkiye'de Tarihyazımı

Ed. Vahdettin Engin & Ahmet Şimşek

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa Karagüllüoğlu

© Yeditepe Yayınevi
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika No: 16427

ISBN: 978-605-4052-75-2

Yeditepe Yayınevi: 152
Araştırma-İnceleme: 126

1. Baskı: Mayıs 2011

Sayfa Düzeni
Burhan Maden

Kapak Tasarım
Sercan Arslan

Baskı-Cilt
Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.
(Sertifika No: 11964)
Gümüşsuyu Cad. No: 3/2-Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 483 47 91-92

YEDİTEPE YAYINEVİ

Çatalçeşme Sk. No: 27/15 34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 528 47 53 Faks: (0212) 512 33 78
www.yeditepeyayinevi.com | bilgi@yeditepeyayinevi.com

Türkiye'de Tarihyazımı

Ed. Vahdettin Engin & Ahmet Şimşek

YEDİTEPE

İçindekiler

ÖNSÖZ XI

Giriş ya da Heredotos'tan Bugüne Tarihyazımına Kısa Bir Bakış

Ahmet Şimşek 1

Tarih Kavramı: Res Gestae-Historia Rerum Gestarum

Durmuş Hocaoğlu 23

"Orada Öylece Duran" Tarih

Durmuş Hocaoğlu 35

Dönemlere Göre Türk Tarihyazımının Sorunları

İslam Öncesi Türk Tarihinin Problemleri

Ahmet Taşağıl 51

Ortaçağ İslâm Dünyasında Arapça Tarih Yazımı

Mustafa Fayda - Mustafa S. Küçükbaşcı 69

Klasik Dönem Osmanlı Tarihçiliği

Halil İncalcık & Bülent Arı 107

Modernleşme Döneminde Osmanlı Tarih Yazıcılığı (1789-1908)

Necdet Hayta - Uğur Ünal 137

II. Meşrutiyet'te Resmi İdeoloji, Resmi Tarih ve Eğitim

Mehmet Ö. Alkan 155

Türkiye'de Modern Tarihçiliğin Kurucuları

Halil İncalcık 179

Cumhuriyet Dönemi Tarih Ders Kitaplarında Tarihyazımı

Fatih Yazıcı 197

Türk Dünyası'nın Tarihini Yazmak
Mehmet Alparğu 221

Modern Tarihyazımının Genel Sorunları

Bir İlerleme Tasarımı Olarak Tarih
Kubilay Ayseverer 239

Tarihte Açıklama ve Anlama
Kurtuluş Dinçer 257

Tarihyazımında Bir Sorun: Zaman
Mustafa Safran - Ahmet Şimşek 271

Tarihin Çağlara Ayrılmasında "Üçlü" Sistemin
"Hıristiyan Batı Avrupa" Kökleri
Necmettin Alkan 285

Tarihyazımında Avrupamerkezciliğin İzleri
Fatma Beritan & Ahmet Şimşek 301

Tarihyazımında Bir Sorun: Anlatı
Mustafa Safran & Ahmet Şimşek 315

Yeni Tarihselcilik
Serpil Oppermann 331

Tarih, Tarihselcilik ve Hermetik
Doğan Özlem 347

Tarihyazımında Alternatif Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum

Kuantum Tarih Kurgusu (Makroskobik Tarihten Mikroskobik Tarihe)
Nuri Adıyke 369

Annales Okulu ve Türkiye'de Sosyal Tarihcilik
Erdem Sönmez 383

Yerel Tarih
Yusuf Oğuzoğlu 405

Görselden Tarih Yazmak
Fatma Acun 421

Sözlü Tarih
Kemal Üçüncü 435

Türkiye'de Sosyal ve Ekonomik Tarih Araştırmaları ve Yeni Arayışlar
Halil İnalıc 453

Sosyal Bilimlerin Tarihyazımına Etkisi ve Türkiye'deki Durum

Tarih ve Psikolojik Bilimler: Bir İmkân Olarak
Sosyal Psikoloji ve Psikodinamik Yaklaşım
Erol Göka 471

Kurgulanan Geçmiş: Tarihsel Roman ve Tarihyazımcı Üstkurmaca
Bilge Mutluay Çetintaş 485

Tarih ve Sosyoloji ya da Bir İmkân Olarak Tarihsel Sosyoloji
Mustafa Aksoy 501

Türk Tarihyazıcılığı ve İktisat Tarihi
Coşkun Çakır 521

Türkiye'de Tarihyazımında Coğrafya'nın Önemi
Abdurrahman Dinç 541

Türkiye'de Tarihyazımı ve Tarihi Coğrafya
Osman Gümüşçü 555

Folklor Tarih İlişkisi
Ruhi Ersoy 571

Tarih Yazımı/Metodolojisi/Felsefesi Üzerine
Türkçe Bibliyografya Denemesi
Funda Alaslan Koca-Tercan Yıldırım 585

Klasik Dönem Osmanlı Tarihçiliği

Halil İnalçık^(**) & Bülent Arı^(***)

Osmanlı-Türk Tarihi, XIV. yüzyıldan beri dünya tarihini yakından ilgilendiren konulardan biridir. Osmanlı'nın Avrupa'yla ilişkileri Nicolae Iorga (Jorga)¹ ve Johann Wilhelm Zinkeisen² tarafından geçen asırda yazılmıştır. Osmanlı'nın genel tarihi, doğu kaynaklarını da kullanan Joseph von Hammer³ tarafından yine Almanca olarak basılmış ve Hellert tarafından Fransızca'ya çevrilmiştir. Hammer'in eserinin son ciltleri hariç önemli bir kısmı Atâ Bey'in düzeltmeleri ile memleketimizde klasik bir kaynak ni-

(*) Bu yazı Uluslararası Askeri Tarih Dergisi'nin 87. sayısının 213-247. sayfalarındaki makalenin bir bölümüdür.

(**) Prof. Dr., Bilkent Üniversitesi.

(***) Doç. Dr., Çankaya Üniversitesi.

1 Nicolae Jorga, *Geschichte des Osmanischen Reiches*, 5 cilt, Gotha, 1908-1913; Türkçe baskısı Nicolae Jorga, Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, 5 cilt, Yeditepe, İstanbul, 2005.

2 Johann Wilhelm Zinkeisen, *Geschichte des Osmanischen Reiches in Europa*, 7 cilt, Hamburg, 1863. Türkçe tercümesi Yeditepe Yayınları tarafından hazırlanmakta olup 2007 yılında basılacaktır.

3 Joseph Freiherr Hammer Purgstall, *Geschichte des Osmanischen Reiches*, 10 cilt, Hartleben's Verlag, Pesth, 1835; eser Mehmed Atâ Bey tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir: *Devlet-i Osmaniye Tarihi*, İstanbul, 1329-1336.